

PARTNERSCHAP MET OUDERS

Voor professionals

Ben jij nieuwsgierig naar hoe je **partnerschap** met ouders kunt bevorderen? Neem dan een kijkje in deze waaier!!

Koraal wonen
leren
werken

academische
werkplaats

Kennis, houding & vaardigheden

Een tool voor professionals van Koraal met als doel het bevorderen van partnerschap met ouders.

KENNIS

De waaier bevat kennis met betrekking tot het thema partnerschap, waarmee je als professional kunt werken aan een goede relatie met ouders.

HOUDING

Er is aandacht voor de houding van jou als professional met als doel het bevorderen van partnerschap met ouders. Hoe dit eruitziet wordt aan de hand van voorbeelden geïllustreerd.

VAARDIGHEDEN

Ook is er aandacht voor professionele vaardigheden ten behoeve van partnerschap met ouders. Aan de hand van voorbeelden wordt een koppeling met de praktijk gemaakt.

OPBOUW

De onderwerpen die aan bod komen gaan over kennis, houding en/of vaardigheden ten behoeve van partnerschap.

Ieder contactmoment met ouders bestaat uit een opening, een inhoudelijk gesprek en een afsluiting. Op deze manier is de waaier opgebouwd.

Wil je meer weten over de kennis, houding en vaardigheden die aan bod komen? Kijk op bladzijde 17

Inhoudsopgave

01

Welkom

02

Basis voor hulpverlening

03

Zie ouders als expert

04

Trauma Informed Care

05

Trauma Informed Care

06

Impact van een uithuisplaatsing

07

Samen Beslissen

08

Analytische vaardigheden

09

Gesprekstechnieken:
Niet selectieve luistervaardigheden
Selectieve luistervaardigheden

10

Gesprekstechnieken:
Regulerende vaardigheden

11

Taal voor allemaal

12

Non Verbale taal

13

Afronding

14

Verwijzing handreiking

Welkom

Ouders voelen zich welkom

Voorkomen chaotisch ontvangst:

- Reserveer een ruimte
- Zorg voor voldoende ruimte en plekken

In de samenwerking met ouders is er sprake van gelijkwaardigheid

Stel jezelf de vraag: Wat zou ik plezierig vinden als ik in de schoenen zou staan van de ouders?

Samen met ouders wordt het doel van het gesprek bepaald

Heb tijd en aandacht voor ouders en hun belevingswereld

In samenspraak met ouders wordt een gespreksagenda vastgesteld

Structureer samen met collega's een dienst voor, zodat er voldoende tijd en ruimte is om ouders te ontvangen.

BASIS VOOR HULPVERLENING

Vaak is 'niet willen'
eigenlijk 'niet kunnen'

Voorbeelden

Waar maak je je
zorgen over?

Hoe hebben jullie
het gesprek
ervaren?

Een effectieve professional is open, niet oordelend, stimulerend, duidelijk, eerlijk, betrouwbaar, bereikbaar, betrokken en staat open voor feedback.

Op deze vlakken ...
kunnen wij jullie
ondersteunen.
Op ... vlak zijn er
andere soorten
hulp nodig.

Wees eerlijk naar jeugdigen, ouders en jezelf. Niet alles is maakbaar en niet alle problemen zijn op te lossen met de inzet van jeugdhulp.

Vind ik dit
onopgeruimd of is
dit daadwerkelijk
onleefbaar voor
het kind?

Maak onderscheid tussen onveilige en ongewenste situaties en neem je eigen oordeel kritisch onder de loep.

Dit weet ik zelf ook
niet. Ik ga het
navragen en kom
erop terug.

Het tonen van je eigen kwetsbaarheid creëert veiligheid en vertrouwen voor ouders.

Zie ouders als expert

“

Help ouders er voor hun kinderen te zijn.

”

Ouders zijn deskundig als het om hun eigen kind en situatie gaat.

Jullie hebben aan de bel getrokken en ik neem jullie zorgen serieus.

Kunnen jullie je vinden in het beeld dat wij schetsen?

Ben je er van bewust dat het grootste deel van hun leven zich voltrekt zonder jouw aanwezigheid.

Gezinsleden hebben goede ideeën. Zij ervaren wat wel/niet werkt en waar hun behoeftes liggen.

Wat helpt jullie op moeilijke momenten?

De oorzaak hoeft niet in jullie gezin te liggen, maar de oplossing ligt er vaak wel.

Diskwalificeer ouders niet.

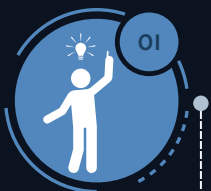

Neem een houding aan van niet wetendheid: leading from one step behind. De expert-rol van ouders komt hierdoor tot uitdrukking.

TRAUMA-INFORMED CARE (TIC)

Iedereen in de context van jeugdigen, zoals ouders, groepsleiding en leraren kan de veerkracht van jeugdigen vergroten wanneer zij zich bewust zijn van de impact van ingrijpende ervaringen. Daaropvolgend is het van belang dat jeugdigen worden beschermd tegen verdere negatieve ervaringen. Koraal geeft dit vorm door traumasensitief te werken. Dit draagt bij aan partnerschap met ouders. TIC gaat uit van een model met vier hoofddoelen:

BESEFFEN

Besef als professional wat de gevolgen van ingrijpende ervaringen kunnen zijn en wees bekend met de mogelijkheden voor herstel.

HERKENNEN

Herken als professional de signalen en symptomen van ingrijpende ervaringen bij jeugdigen, gezinnen en andere betrokkenen.

HANDELEN

Handel adequaat door het integreren van kennis over de impact van ingrijpende ervaringen in beleid, procedures en behandelingen.

(HER)TRAUMATISERING

Bescherm jeugdigen en ouders tegen verdere negatieve ervaringen en triggers. Denk bijvoorbeeld aan het toepassen van dwangmaatregelen.

DE PIJLERS VAN TIC

TIC is een systeemontwikkelingsmodel dat de focus verschuift van het traditionele individuele diagnosemodel ('wat is er mis met jou') naar een systemische verhaal-gebaseerde benadering ('wat is jou/jullie overkomen?'). Dit geldt niet alleen voor de manier waarop we kijken naar jeugdigen maar ook naar ouders. TIC gaat uit van onderstaande pijlers:

Regulatie

De mate van veiligheid die we ervaren en het vermogen om verbinding te maken met een ander is afhankelijk van de manier waarop wij 'reguleren' en met anderen kunnen 'co-reguleren'.

Veiligheid

Inspanning van professionals op het gebied van fysieke, emotionele en psychische veiligheid is belangrijk om het gevoel van veiligheid bij jeugdigen en ouders te vergroten.

Verbinding

Als professional ondersteun je ouders en jeugdigen in het aangaan van relaties en verbindingen: investeren.

Wat maakt jouw leven betekenisvol?

Hoe ga jij om met jouw kwetsbaarheden en krachten?

Hoe kunnen onze talenten elkaar versterken?

Wat heb jij meegemaakt?

Hoe kunnen wij samen leren?

SAMEN BESLISSSEN

Samen beslissen betekent samenhang, wederkerigheid en ruimte voor het proces dat ouders en jeugdigen nodig hebben om tot een gezamenlijk besluit over bijvoorbeeld behandeldoelen te komen. Samen beslissen is een belangrijk kenmerk van goed partnerschap.

GEDEELDE BESLUITVORMING?

Bij het nemen van een beslissing is de voorkeur van ouders en jeugdigen het uitgangspunt. Indien dit niet mogelijk is, legt de professional uit waarom en wat de betekenis hiervan is. Geef ouders voldoende ruimte hierop te reageren.

Bij het nemen van deze beslissing heeft jullie mening positief bijgedragen.

Waar zien jullie de oplossing?

Ook in deze moeilijke situatie blijven we samen verantwoordelijk voor de beste zorg voor jullie zoon of dochter.

Deze dingen werken wel...
Maar ook: Deze dingen lijken niet beter te worden met de inzet van jeugdhulp

Samen beslissen

Samenwerking

SAMEN BESLISSSEN?

Dit bevordert de samenwerkingsrelatie, de intrinsieke motivatie en draagt bij aan de eigen regie van ouders.

Leestip:
Richtlijnen Jeugdhulp
Samen met ouders en jeugdigen beslissen over passende hulp

Uithuisplaatsing

Een uithuisplaatsing voelt vaak heel onveilig voor jeugdigen. Zij kunnen het daarom als prettig ervaren de dag na de uithuisplaatsing contact te hebben met ouders. Ondersteun het initiatief en stimuleer positief contact.

Ook na een uithuisplaatsing blijft het kind onderdeel van een gezin, ouders blijven ouders, ook al voeden zij hun kind (tijdelijk) samen met ons op.

Nodig ouders uit om op bezoek te komen en deel te nemen aan activiteiten op de groep. Biedt hen ondersteuning bij het aanleren van vaardigheden in de opvoeding en communicatie met hun kind

Goh, jullie hebben al een hele weg afgelegd om vandaag hier te zijn. Hebben jullie de behoefte om hier meer over te vertellen?

Een uithuisplaatsing doorbreekt als het ware een familiesysteem. Dit kan leiden tot een immens gevoel van rouw en verlies. Kortom een uithuisplaatsing is zeer ingrijpend voor jeugdigen en een gezin. Wat er gebeurt in de ouder-kindrelatie kan als traumatisch worden ervaren. Ook kunnen jeugdigen soms sterk ambivalente gevoelens richting hun ouders ervaren.

Vertrouwen opbouwen

- 1 Neem voldoende tijd voor ouders en erken hun ouderrol
- 2 Geef ouders de ruimte voor hun eigen verhaal en het delen van eerdere negatieve ervaringen
- 3 Erken het leed van jeugdigen en ouders
- 4 Houd rekening met het referentiekader van ouders
- 5 Onderzoek zowel de verwachtingen van ouders als van jezelf

ANALYTISCHE VAARDIGHEDEN

Door te beschikken over analytische vaardigheden kunnen professionals de essentie van de problemen achterhalen en tot de kern van het probleem komen.

ZORGVULDIGE ANALYSE

Zorg voor een gefundeerde conclusie over wat er aan de hand is en wat er nodig is om de situatie te verbeteren.

Voorkom met deze analyse symptoomgericht werken. Dit leidt tot tijdelijke verbetering, maar niet op langere termijn met als gevolg dat ouders en jeugdigen gedemotiveerd raken en het vertrouwen in hulpverlening verliezen. Dit komt partnerschap niet ten goede.

Waarom heeft deze hulp wel of niet voldoende gewerkt?

Heb ik nog meer informatie nodig om een goed beeld te kunnen vormen? Zo ja, welke?

Niet invullen voor een ander

Wat betekent dat precies?

Hoe is dat zo gekomen?

Niet zomaar aannemen

HULPVERLENINGS GESCHIEDENIS

Luisteren en doorvragen naar eerdere hulp: maak van deze kennis gebruik om herhaling van ineffectieve hulp te voorkomen.

We moeten ons gaan realiseren dat bij (complexe) zorgvragen eerst zorgvuldig moet worden 'begrepen' en dan pas ge(be)handeld.

Niet selectieve luistervaardigheden

Aandachtgevend gedrag

1. Vriendelijk kijken en oogcontact maken

2. Positieve lichaamstaal laten zien
Aanmoedigende gebaren maken

3. Verbaal volgen en stiltes toelaten

Selectieve luistervaardigheden

Vragen stellen en parafraseren van
de inhoud

1.

Reflecteren van het gevoel en
concretiseren

2.

Samenvatten

3.

Geef ouders voldoende
ruimte om hun verhaal op
hun manier te vertellen.

Luister echt: wees oprecht, nieuwsgierig,
bereid om samen te puzzelen, doe iets
met wat de ander zegt, neem de eigen
verantwoordelijkheid van ouders serieus
en wees eerlijk en realistisch over wat wel
en niet kan in de hulpverlening.

Gespreksvaardigheden

REGULERENDE VAARDIGHEDEN

De professional geeft aan de hand van regulerende vaardigheden sturing aan een gesprek en geeft inzicht in de gang van zaken.

ZORGVULDIG MEENEMEN IN KEUZES

Keuzes voelen vaak abrupt voor ouders. Het is de taak van de professional om ouders zorgvuldig te betrekken door regelmatig te overleggen.

- Welke keuzes zijn gemaakt
- Waarom keuzes zijn gemaakt
- Welke voor- en nadelen hebben deze beslissingen
- Neem samen een weloverwogen besluit (samen beslissen)

Hardop denken.

Terugkoppeling
naar
gespreksagenda.

Reguleren

De situatie
verduidelijken
We maken deze ...
keuze om deze ...
redenen.

Eenduidigheid bieden
over de
samenwerkingsovereen-
komst.

Reguleren

ONDERTITELING

Leg uit :

- Wat je doet
- Waarom je een vraag stelt
- Waarom je doet wat je doet
- Geef het proces en de relatie met ouders/verzorgers evenveel aandacht als de inhoud

"Ik beet nog liever mijn tong af dan dat ik zou vertellen dat ik in het verleden ernstig misbruikt ben en daar nog steeds heel somber en angstig door ben. Ik was als de dood dat ze zich dan met mij en mijn kind zouden bemoeien" - moeder

Gespreksvaardigheden

Taal voor allemaal

Verzeker je ervan dat ouders/verzorgers en jeugdigen begrijpen wat er gezegd en geschreven wordt.

Do's vs Don'ts

Makkelijke woorden

Gesprek

Conversatie

Uitleg moeilijke woorden

Mevrouw wil graag meedoen in het leven. Het moeilijke woord voor meedoen is: participeren.

Participeren:
zonder uitleg

Precieze woorden

Bus

Openbaar
vervoer

Geén uitdrukkingen

Iemand die
vaak geluk
heeft

Geluksvogel

Positieve taal

Het licht is
uit

Het licht is
niet aan

Taalproblemen en culturele aspecten mogen niet tot misverstanden leiden.

Non verbale taal

Luister tussen de
regels door

Dat wil zeggen:

Let op de
gezichtsuitdrukking van
de ander

Let op de bewegingen van
een lichaam en/of gebaren

Let op het stemgebruik van
de ander

Non verbale taal
ondersteunt en reguleert

Wees je
hiervan
bewust als
professional

Het grootste gedeelte van een
boodschap komt voort uit non
verbale communicatie.

AFRONDING

De afsluiting van een contactmoment

Vraag na ieder gesprek hoe de ander het heeft ervaren en of hij/zij nog tips voor je heeft.

Hoe heb je het gesprek ervaren?
Hebben jullie nog vragen?
Hebben jullie alles kunnen bespreken?

Geef ouders de ruimte om hier later op terug te komen.

Benoem dat ouders hier ook nog over mogen nadenken en wanneer je bereikbaar bent voor vragen en/of opmerkingen.

Géén goede aansluiting of klik met een ouder of jeugdige?

Onderkennen, bespreekbaar maken en indien gewenst overdragen aan collega

Met collega's sparren en reflecteren over het zorgproces en bijbehorende zorgrelaties.

De gebruikte voorbeelden en citaten zijn afkomstig uit de volgende bronnen:

- 'Betrek mij gewoon!'
- Richtlijn Jeugdhulp en Jeugdbescherming: Samen met ouders en jeugdige beslissen over passende hulp

Verdere bronvermelding is te vinden in de handreiking

